

Міністерство освіти і науки України

Сумський державний університет

ЗВІТ

ДЕПАРТАМЕНТУ

МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

ЗА 2021 РІК

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ДЕПАРТАМЕНТУ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ ЗА 2021 РІК

Контингент іноземних громадян

1. Станом на 28.12.2021 року контингент іноземних громадян становить **2058 осіб із 53 країн світу** (у 2020 році – **1863** особи з 51 країни світу). Інформацію про склад та динаміку контингенту іноземних громадян наведено в додатках 1, 2. Географію контингенту іноземних громадян наведено в додатку 3.

У 2021 році **вперше** на навчання до СумДУ **прибуло 487 осіб** (380 осіб – на перший курс, 49 осіб – на старші курси, 58 осіб – до інших підрозділів).

У 2020 році вперше на навчання до СумДУ прибуло 446 осіб (321 особа – на перший курс, 71 особа – на старші курси, 54 особи – до інших підрозділів).

Інформацію щодо контингенту іноземних громадян, які вперше прибули на навчання до СумДУ, наведено в додатку 4.

Усього **на перший курс денної форми** навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра (магістра медичного спрямування) у 2021 році **було зараховано 401 іноземний студент**:

- 306 іноземних студентів – до навчально-наукового медичного інституту:
 - 127 студентів – весняний прийом 2020-2021 навчального року;
 - 179 студентів – осінній прийом 2021-2022 навчального року.
- 95 іноземних студентів – до інших інститутів/факультетів СумДУ.

У 2020 році на перший курс денної форми навчання було зараховано 369 іноземних студентів (267 студентів – до навчально-наукового медичного інституту, 102 студенти – до інших інститутів/факультетів СумДУ).

На навчання **за заочною формою** для здобуття освітнього ступеня **бакалавра** у 2021 році зарахований 1 іноземний студент, у минулому році – 3.

На навчання **до магістратури немедичного спрямування** (за денною та заочною формами навчання) у 2021 році зараховано 15 іноземців (14 іноземців – за денною формою, 1 – за заочною формою).

У минулому році було зараховано 22 іноземці.

На навчання **до аспірантури** в 2021 році було зараховано 17 іноземних громадян (16 – за денною формою, 1 – за заочною), у минулому році – 22 (2 – за денною формою, 20 – за заочною).

До клінічної ординатури в 2021 році було зараховано 30 іноземних громадян, у минулому році – 27.

2. Успішно завершили навчання в 2021 календарному році та отримали дипломи бакалавра, спеціаліста, магістра (за денною та заочною формами навчання) **91 іноземний студент**, із них **16** студентів продовжили навчання в СумДУ, що складає 17,6 % від загальної кількості випускників (за минулий рік із 135 випускників продовжили навчання 26 громадян, що склало близько 19% від загальної кількості випускників).

№ з/п	Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень), за яким отримано диплом	Кількість іноземних громадян, які успішно завершили навчання			
		2020 рік		2021 рік	
		Випуск	Продовжили навчання	Випуск	Продовжили навчання
1	Бакалавр	29	10	25	5
2	Спеціаліст	106	16	64	10
3	Магістр	-	-	2	1
Усього		135	26 (19%)	91	16 (17,6%)

Із **64** іноземних студентів, які отримали дипломи за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст (спеціальність «Лікувальна справа»), **10** продовжили навчання у клінічній ординатурі СумДУ. Із **25** іноземних студентів, які отримали дипломи за освітнім ступенем бакалавр (22 – за денною формою навчання, 3 – за заочною), **5** продовжили навчання в СумДУ: **3** – в магістратурі ННІ БіЕМ; **1** – в магістратурі факультету ТЕСЕТ, **1** – в магістратурі факультету ІФСК. Із 2 іноземних студентів, які в 2021 році отримали дипломи магістра, 1 – продовжив навчання в аспірантурі СумДУ. Із 9 іноземних студентів, які наприкінці 2020 році отримали дипломи магістра, 5 – продовжили навчання в аспірантурі СумДУ, зарахування для здобуття ступеня доктора філософії відбулося вже в 2021 році.

30.12.2021 року планується випуск 11 іноземних студентів, які наразі навчаються за освітнім ступенем магістра немедичного спрямування за денною формою навчання та 4 іноземців, які навчаються в магістратурі за заочною формою.

У 2021 році спеціалізовану підготовку в клінічній ординатурі пройшли 27 іноземних громадян (у 2020 році – 26 іноземних громадян).

3. За 2021 рік кількість відратованих іноземних студентів з різних причин (окрім завершення навчання) становить: за денною формою – 202 особи (за 2020 рік – 245 осіб), – за заочною формою – 3 особи (за 2020 рік – 2 особи).

Напрямок навчання	2020 рік		2021 рік	
	Відратовані з різних причин, окрім завершення навчання	Продовжили навчання після відратування	Відратовані з різних причин, окрім завершення навчання	Продовжили навчання після відратування
Навчання за медичними спеціальностями	221	63	167	46
Навчання за немедичними спеціальностями	26	6	38	2
Усього	247	69 (27.9%)	205	48 (23.4%)

Кількість відрахованих іноземних студентів у розрізі причин відрахування

Причина відрахування	Кількість відрахованих за 2020 рік		Кількість відрахованих за 2021 рік	
	Медичні спеціальності	Немедичні спеціальності	Медичні спеціальності	Немедичні спеціальності
За власним бажанням	59	12	40	9
За невиконання навчального плану	87	3	59	7
За порушення умов договору	74	10	60	21
У зв'язку з відсутністю законних підстав для перебування на території України	1	-	1	-
За невихід із академічної відпустки	-	1	-	-
У зв'язку з невизнанням освітніх документів	-	-	7	1
Усього	221	26	167	38
	247		205	

Виконання планових завдань

Незважаючи на карантинні обмеження в контексті світової пандемії COVID-19 протягом 2021 року, вдалось не тільки зберегти, але й збільшити кількість іноземних громадян в СумДУ (з 1863 осіб до 2058 осіб).

Розширено географію країн, з яких навчаються іноземні студенти в СумДУ (кількість країн збільшилась з 51 до 53).

Збережено тенденцію прийому іноземних студентів на навчання до бакалавратури (2021 рік – 95 іноземців, 2020 рік – 105, 2019 рік – 63, 2018 рік – 26, 2017 рік – 24).

Забезпечено приріст надходження коштів за навчання іноземних громадян у 2021 році в гривневому еквіваленті на суму 19,88 млн грн.

Відбувся перший випуск 8 слухачів підготовчого відділення англійською мовою навчання.

У рамках договору про співпрацю СумДУ з Компанією «HuaYue» (м.Харбін, КНР) прибули на навчання до аспірантури 5 громадян Китаю.

Реалізовано механізм проведення оплати за проживання в гуртожитках СумДУ в іноземній валюті.

Розроблено нові рекламні буклети для проведення профорієнтаційної роботи та участі в освітніх виставках.

Протягом 2021 року тривала плідна співпраця з фірмами-посередниками, з якими укладені договори, а також було укладено 2 договори з новими фірмами.

Загальна кількість працюючих фірм-посередників – 22 (у минулому році - 23)..

II ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ ЗА 2021 РІК

Підготовче відділення Департаменту міжнародної освіти СумДУ працює з іноземними громадянами, які прибули на навчання з країн Близького Сходу, Азії, Африки, Південної Америки.

Навчальна, виховна, організаційна робота ПВ ДМО спрямована на адаптацію студентів до умов проживання в Україні, на формування навичок опанування мовою як засобом оволодіння майбутньою професією для подальшого навчання в СумДУ.

У 2020–2021 навчальному році на навчання до ПВ ДМО прибуло 35 іноземних громадян із 7 країн. Навчання слухачів ПВ проходило в аудиторному та дистанційному режимі. Дистанційне навчання має певні виклики як для викладачів, так і для слухачів ПВ, які вивчають іноземну мову. Перед викладачами стоїть завдання відбору матеріалу (в рамках передбаченої програми) та пред'явлення інформації в найбільш доступній для сприйняття формі. Відсутність живої комунікації не дає змоги слухачам опановувати навички комунікації у повному обсязі, тому розвиток навичок говоріння є найскладнішим видом мовленнєвої діяльності.

Упродовж червня-жовтня 2021 року отримали сертифікати про закінчення підготовчого відділення 22 слухачі, з них навчаються в СумДУ: медичний інститут – 14 (у тому числі стоматологія – 9); ЕЛІТ – 3; ННІ БіЕМ – 1.

Загалом у СумДУ залишилося на навчання 57% слухачів ПВ. У попередні роки цей показник становив:

Рік	Прибуло на навчання	Закінчили ПВ	Кількість слухачів ПВ, які продовжили навчання в СумДУ, осіб	Кількість слухачів ПВ, які продовжили навчання в СумДУ, %
2021	35	22	18+2*	57
2020	48	20	19+16*	73
2019	63	37	34	54
2018	93	57	49	53
2017	62	43	33	53

*Слухачі, які не закінчили ПВ, але залишилися на навчання в СумДУ.

Було відраховано 13 слухачів. З них:

- за власним бажанням – 5;
- за порушення умов договору – 1;
- за порушення навчальної дисципліни – 7.

Якісна підготовка випускників підготовчого відділення 2020–2021 навчального року: оцінку „5” мали 2 слухачі; оцінки „5” і „4” – 15 слухачів (77% якості); оцінки „4” і „3” – 5 слухачів.

Станом на 28.12.2021 на підготовче відділення прибули та розпочали навчання 25 іноземних слухачів з 11 країн.

1. Кадри

У 2020–2021 навчальному році мовну підготовку слухачів ПВ ДМО та викладання української (англійської) мови іноземним студентам на основних факультетах забезпечувала кафедра мовної підготовки іноземних громадян. Викладацький склад кафедри МППГ:

- кандидати наук, доценти – 10;
- кандидати наук, ст. викладачі, викладачі, асистенти – 3;
- старші викладачі – 5;
- викладачі – 4;
- провідні фахівці – 2.

Викладачі кафедри постійно працюють над удосконаленням методики викладання української/англійської мови як іноземної (старший викладач Дядченко Г. В. та провідний фахівець ДМО Уривська К. О. отримали сертифікати на знання англійської мови рівня B2). На курсах підвищення кваліфікації, стажуванні, онлайн-курсах викладачі кафедри МППГ підвищують свою педагогічну майстерність.

Викладання загальноосвітніх дисциплін на підготовчому відділенні ДМО забезпечували викладачі кафедр МАіМО, теоретичної та прикладної хімії, електроніки, загальної та прикладної фізики, екології та природоохоронних технологій, комп'ютерних наук, ІТП:

- доцент – 1;
- старші викладачі – 7 (у т. ч. 2 – канд. фіз.-мат. наук, 3 – канд. техн. наук, 1 – канд. пед. наук);
- викладач – 1 (кандидат фіз.-мат. наук);
старший викладач – 1.

2. Організаційна робота

На початку 2020–2021 навчального року була підготовлена необхідна навчально-методична література та документація щодо забезпечення навчального процесу.

3. Навчальна робота

Навчальна робота супроводжувалася традиційними труднощами, зумовленими нерівномірним прибуттям студентів на навчання, а також пролонгованим формуванням груп та об'єднанням у групи слухачів різної спеціалізації.

У 2021-2022 навчальному році слухачі розпочали навчання за єдиним напрямом «Загальна підготовка».

Обсяг навчальних доручень виконано повністю.

Викладання, контроль якості знань слухачів підготовчого відділення здійснювалися за модульно-рейтинговою системою, розробленою на кафедрі мовної підготовки іноземних громадян.

Усі напрями викладання забезпечені робочими програмами.

У 2020–2021 навчальному році на ПВ ДМО працювало 3 україномовні та 1 англomовна групи.

Станом на 28.12.2021 на ПВ ДМО створено 2 україномовні групи та 1 групу з англійською мовою навчання.

4. Навчально-методична робота

Згідно з планом проводилися засідання методичної комісії ДМО, на яких розглядалися питання щодо навчання, виховання, профорієнтації, побуту студентів-іноземців, а також методичного забезпечення, стану викладання навчальних дисциплін на ПВ ДМО та на основних факультетах СумДУ, дистанційного навчання.

5. Наукова робота

Протягом року, працюючи над удосконаленням свого науково-методичного рівня, викладачі кафедри МППГ друкувалися у виданнях різного рівня. Загальна кількість публікацій – 104 (4 електронні видання).

Навчальні посібники – 5, методичні вказівки – 9 (в тому числі робочі зошити), електронні видання – 4, монографії – 2 (Німенко Н. А., Чернякова А.В.).

Розділи монографії / книги – 7.

Статті: Web of Science – 2 (Набок М. М., Зайцева С. С.),

Scopus – 3 (Сидоренко О. П., Набок М. М., Зайцева С. С.) .

Фахові видання України категорії Б – 12 .

Стаття-доповідь у матеріалах наукових конференцій – 24.

Інші статті – 7.

Тези доповідей – 37.

Студентські тези під керівництвом викладачів – 17.

На кафедрі вже стало традицією проведення студентської науково-практичної конференції «Наукова спільнота студентів ХХІ століття», де активну участь беруть і слухачі ПВ ДМО.

Закінчила навчання в магістратурі СумДПУ ім. А. С. Макаренка та успішно захистила магістерську роботу за спеціальністю «Українська мова та

література» викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян Німенко Н. А.

Розпочала навчання у докторантурі Львівського національного університету ім. Івана Франка. Набок М. М. (2021-2024 р.).

Продовжує навчання в аспірантурі Запорізького національного університету за спеціальністю «Філологія» Щербак Г. В. (академічна відпустка).

Захистила кандидатську дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії Левенок І. С. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії "Формування україномовної професійної компетентності іноземних студентів медичних спеціальностей закладів вищої освіти"» № 102151 Україна / Левенок І. С.; СумДУ; заяв. 2021-01-25; опубл. 2021-01-29.

6. Розвиток матеріальної бази

На ПВ ДМО був проведений ремонт секції № 180 (навчальні аудиторії та кабінети, коридор), санітарна зона, аудиторії 101, 102 у гуртожитку № 3 по вул. Замостянській, 7.

Придбані та функціонують мультимедійні засоби навчання у 5 аудиторіях ПВ (Замостянська, 7, гуртожиток №3). Навчальні аудиторії укомплектовані новими меблями.

7. Виховна робота

На ПВ здійснюється виховна та профорієнтаційна робота: бесіди на морально-етичні, краєзнавчі теми, екскурсії по місту, екскурсії до музею СумДУ. У 2020-2021 навчальному році заступники директора, куратори та співробітники деканату систематично контролювали стан побуту студентів-іноземців у гуртожитках № 2, 3, 4, 5.

III ПОЗАНАВЧАЛЬНА РОБОТА

Спорт

Іноземні студенти СумДУ відвідують спортивні секції з бадмінтону, настільного тенісу, регбі, баскетболу, легкої атлетики, футболу та футзалу. Вдруге на Літніх універсіадах України університетська команда з Регбі-7 посіла 5 місце та отримали приз глядацьких симпатій. Студенти з Індії, які переважно відвідують секцію бадмінтону брали участь в представницьких турнірах в м. Харків та м. Київ, де займали призові місця в парних категоріях. Цього року відновила участь команди студентів-іноземців в чемпіонаті м. Суми з футзалу. У грудні місяці відбувся чемпіонат СумДУ з футзалу серед іноземних студентів, участь у якому прийняло вісім команд.

Виховна робота

Виховна робота Департаменту міжнародної освіти була спрямована на збалансування інтересів молоді різних національностей і релігій, налагодження товариських відносин між усіма студентами СумДУ.

У 2021 році проводилися зустрічі з головами Ради голів земляцтв, на яких, окрім поточних питань, обговорювалися правила поведінки та перебування на території України, правила протипожежної безпеки, терміни оплати за проживання в гуртожитках та навчання тощо.

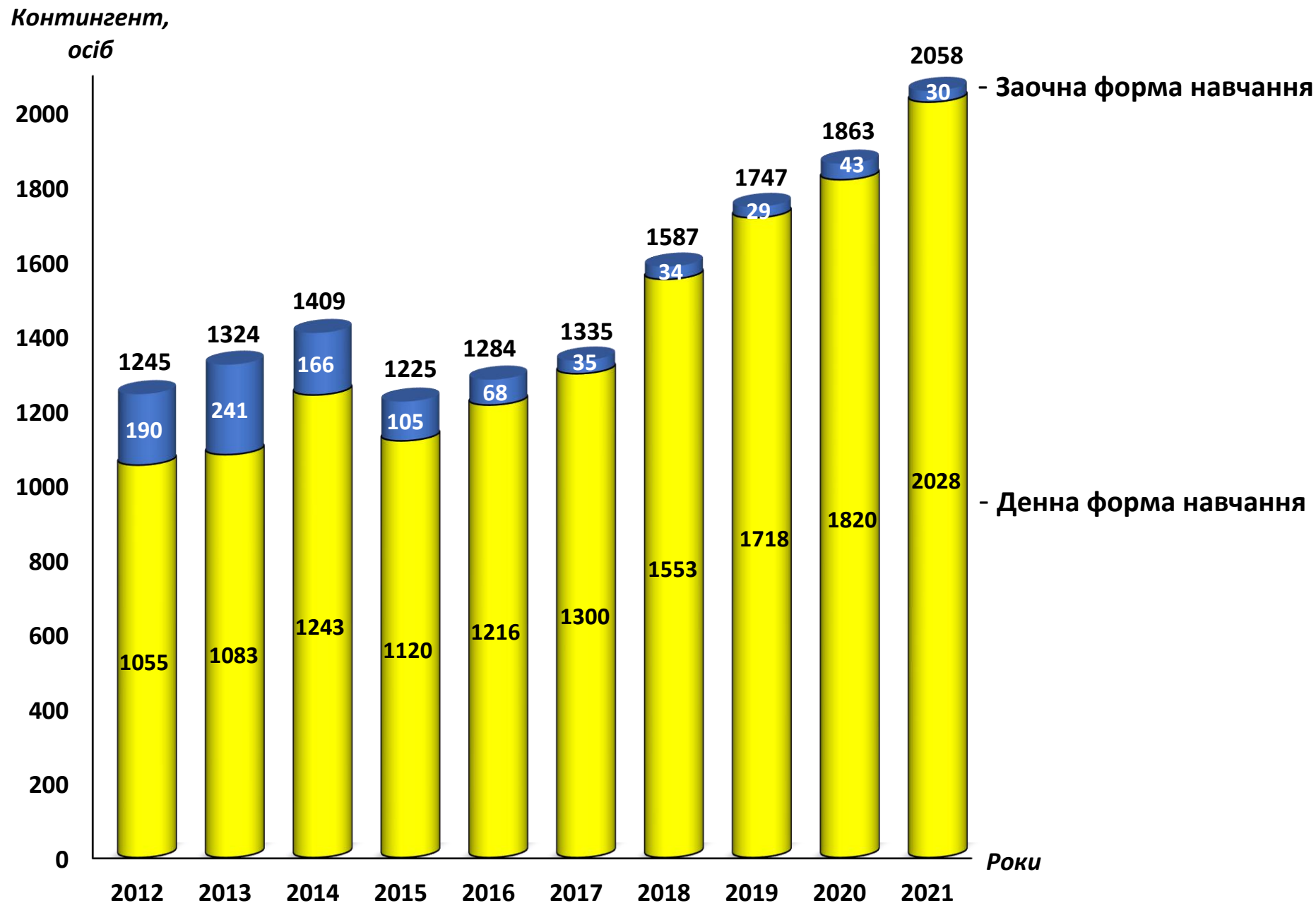
Відбувалися спільні зустрічі керівництва департаменту та представників фірм-посередників з іноземними студентами, на яких обговорювалися нагальні проблеми. Протягом року постійно проводилися виховні комісії, на яких розглядалися питання, пов'язані з порушенням іноземними студентами правил навчальної дисципліни, поведінки в громадських місцях та проживання в гуртожитках. Здійснювалися заходи щодо посилення дисципліни студентів, збереження майна університету та гуртожитків.

Іноземні студенти відвідували танцювальний гурток, вокальну студію, студентський хор та брали участь в онлайн заходах, організованих культурно-мистецьким центром СумДУ.

Директор ДМО

Микола Божко

Динаміка контингенту іноземних громадян за 2012-2021рр.

Додаток 2

Кількість іноземних громадян *денної форми навчання*, які навчаються в СумДУ в 2021-2022 навчальному році,
станом на 28.12.2021 р.

ІНСТИТУТ/ ФАКУЛЬТЕТ	КУРС												Клінічна ординатура	Аспірантура	Підготовче відділення	Стажування на базі ЛЦДМО	Усього 2021-2022 н. р.		Усього 2020-2021 н. р.
	1		2		3		4		5 курс (для студентів медичного інституту) 1-й рік навчання за освітнім ступенем магістра		6 курс (для студентів медичного інституту) 2-й рік навчання за освітнім ступенем магістра						a	у/р	
	a	у/р	a	у/р	a	у/р	a	у/р	a	у/р	a	у/р					a	у/р	
НН МІ	300		256		383		342		266		134		-	-	-	-	1681		1522
	276	24	200	56	324	59	305	37	237	29	93	41	-	-	-	-	1435	246	
ННІ БіЕМ	49		44		15		5		10		4		-	-	-	-	127		99
	12	37	9	35	10	5	4	1	7	3	3	1	-	-	-	-	45	82	
ТеСЕТ	-		3		2		2		1		-		-	-	-	-	8		19
	-	-	-	3	-	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	8	
ЕлІТ	33		33		15		3		2		-		-	-	-	-	86		68
	20	13	7	26	12	3	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	43	43	
ІФСК	7		1		1		-		1		-		-	-	-	-	10		4
	-	7	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	10	
ННІП	6		4		2		1		-		-		-	-	-	-	13		17
	-	6	-	4	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	
Інші підрозділи													52	17	25	9	103		91
Усього	395		341		418		353		280		138		52	17	25	9	2028		1820

а – англійська мова навчання

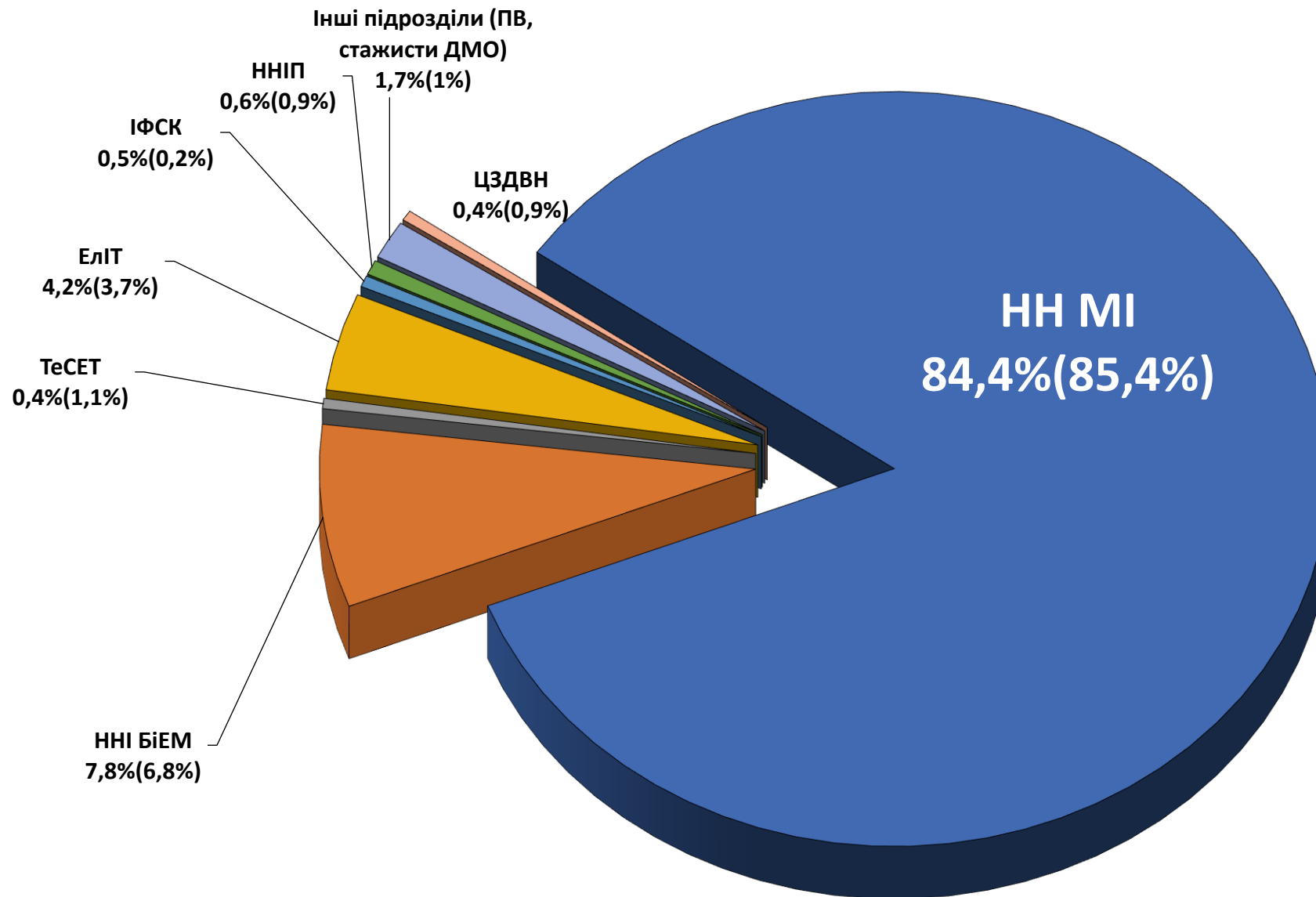
у/р – українська мова навчання / російська мова навчання

Кількість іноземних громадян *заочної та дистанційної форм навчання*, які навчаються в СумДУ в 2021-2022 навчальному році,
станом на 28.12.2021 р.

ФАКУЛЬТЕТ	КУРС				1-й рік навчання за ступенем магістра	2-й рік навчання за ступенем магістра	Усього 2021-2022 н.р.	Усього 2020-2021 н.р.
	1	2	3	4				
ЦЗДВН	1	1	3	3	1	-	9	17
Аспірантура	1	17	-	3	-	-	21	26
Усього	2	18	3	6	1	-	30	43

Усього іноземних громадян, які навчаються в СумДУ в 2021-2022 н.р., – **2058** (2020-2021 н.р. – 1863 іноземних громадянина)

Структура контингенту іноземних громадян станом на 28.12.2021р. (20.12.2020р.)

**Перелік країн, з яких прибули іноземні громадяни на навчання до СумДУ,
станом на 28.12.2021 р. (2020 р.)**

Америка	Азія	Африка	Європа	СНД
Гватемала – 2 чол.	Афганістан – 2 чол.	Ангола – 4 чол.	Сполучене Королівство – 5 чол.	Азербайджан – 10 чол.
Еквадор – 5 чол.	Бангладеш – 4 чол.	Гана – 93 чол.	Ірландія – 4 чол.	Білорусь – 1 чол.
Канада – 1 чол.	Ємен – 2 чол.	Бенін – 3 чол.	Німеччина – 2 чол.	Казахстан – 1 чол.
США – 3 чол.	Індія – 697 чол.	Бурунді – 1 чол.	Польща – 1 чол.	РФ – 2 чол.
	Ізраїль – 3 чол.	ДР Конго – 7 чол.	Фінляндія – 1 чол.	Туркменістан – 151 чол.
	Ірак – 8 чол.	Єгипет – 37 чол.	Франція – 1 чол.	Узбекистан – 28 чол.
	Йорданія – 115 чол.	Ефіопія – 1 чол.	Швеція – 2 чол.	
	КНР – 9 чол.	Замбія – 13 чол.		
	Ліван – 13 чол.	Зімбабве – 14 чол.		
	Пакистан – 18 чол.	Камерун – 3 чол.		
	Палестина – 44 чол.	Кенія – 26 чол.		
	Сирія – 4 чол.	Лівія – 12 чол.		
	Судан – 1 чол.	Марокко – 32 чол.		
	Туреччина – 111 чол.	Намібія – 1 чол.		
	Філіппіни – 1 чол.	Нігерія – 390 чол.		
		ПАР – 2 чол.		
		Руанда – 8 чол.		
		Танзанія – 147 чол.		
		Туніс – 10 чол.		
		Уганда – 1 чол.		
		Союз Коморських Островів – 1 чол.		
Усього – 11 чол. (8)	Усього – 1032 чол. (1034)	Усього – 806 чол. (640)	Усього – 16 чол. (15)	Усього – 193 чол. (166)

УСЬОГО ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН – 2058 ЧОЛ. (1863 чол.)

**Інформація щодо іноземних громадян, які вперше прибули
на навчання до СумДУ в 2021 році**

ІНСТИТУТ/ ФАКУЛЬТЕТ	КУРС										Клінічна ординатура	Аспірантура (в т.ч. навчання в аспірантурі за заочною формою)	Підготовче відділення	Стажування на базі ЛЦДМО	Усього 2021-2022 н.р.		Усього 2020-2021 н.р.		
	1		2		3		4		5 курс <small>(для студентів медичного інституту) 1-й рік навчання за освітнім ступенем магістра</small>						6 курс <small>(для студентів медичного інституту) 2-й рік навчання за освітнім ступенем магістра</small>			a	у/р
	a	у/р	a	у/р	a	у/р	a	у/р	a	у/р					a	у/р		a	у/р
НН МІ	290		15		16		3		1		4		-	-	-	-	329		296
	275	15	7	8	12	4	2	1	1	-	-	4	-	-	-	-	297	32	
ННІ БіЕМ	48		1		-		-		5		1		-	-	-	-	55		50
	11	37	-	1	-	-	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	16	39	
ТеСЕТ	-		-		-		-		-		-		-	-	-	-	-		4
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ЕЛІТ	29		-		-		-		1		-		-	-	-	-	30		30
	18	11	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	19	11	
ІФСК	7		-		-		-		-		-		-	-	-	-	7		2
	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
ННІП	5		-		-		-		-		-		-	-	-	-	5		7
	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	
ЦЗДВН	1		-		-		1		-		1		-	-	-	-	3		3
	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	
Інші підрозділи											13	11	25	9	58		54		
УСЬОГО (за курсами) 2021-2022 н.р.	380	16	16	4	7	6	13	11	25	9	487		-						
УСЬОГО (за курсами) 2020-2021 н.р.	321	14	9	3	11	34	14	21	19	-	-		446						

а – англійська мова навчання

у/р – українська мова навчання / російська мова навчання